

Jämlik vård

Fokus ålder och funktionsvariation

Anke Samulowitz

Kunskapscentrum för jämlik vård

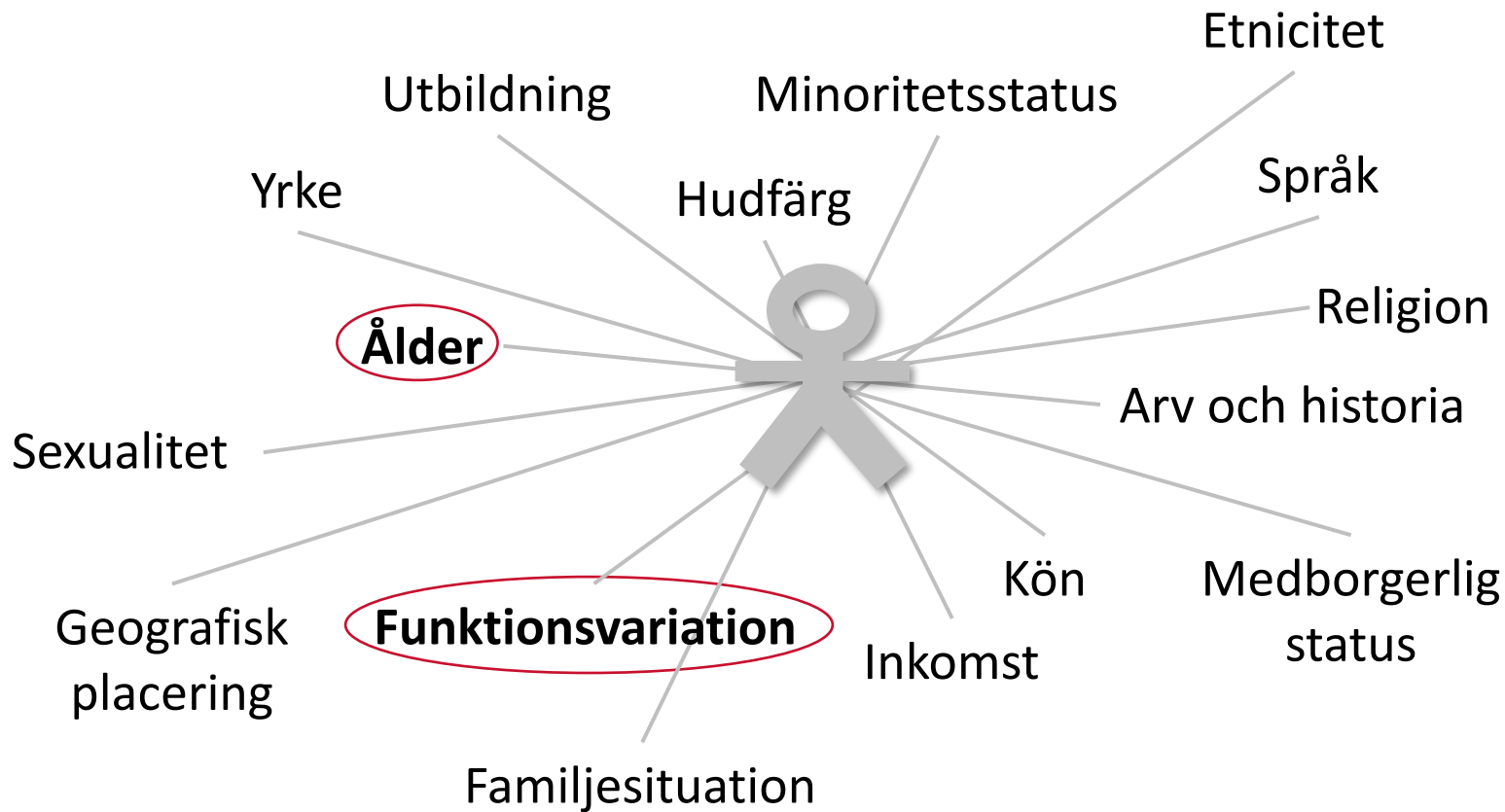
Dialogmöte patient- och brukarföreningar HSNV 2021-09-24

Kunskapscentrum för jämlik vård

Vi utgår från hälso- och sjukvårdslagen...

”Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för **hela befolkningen.**”

Personer med funktionsvariation i media

Nordiska Handikappolitiska Rådet, deklARATION 2012

Funktionshinderrörelse

Journalistutbildare

Public-service

 Minska stereotypa uppfattningar och fördomar!

”Mötas av hinder”

485 anmälningar till diskrimineringsombudsmannen 2012

Tillgänglighet

Negativa stereotypa föreställningar och okunskap

Stereotypa föreställningar

Har man en funktionsnedsättning verkar alla tro att man har alla möjliga andra också...

Stereotypa föreställningar...

... om personer med funktionsvariationer och deras sexualitet

Personer med funktionsnedsättningar ...

- Har sämre hälsa

Personer med funktionsnedsättningar ...

- Har sämre hälsa
- Tar oftare medicin mot depression

Personer med funktionsnedsättningar ...

- Har sämre hälsa
- Tar oftare medicin mot depression
- Fler har diabetes

Personer med funktionsnedsättningar ...

- Har sämre hälsa
- Tar oftare medicin mot depression
- Fler har diabetes
- Fler har övervikt

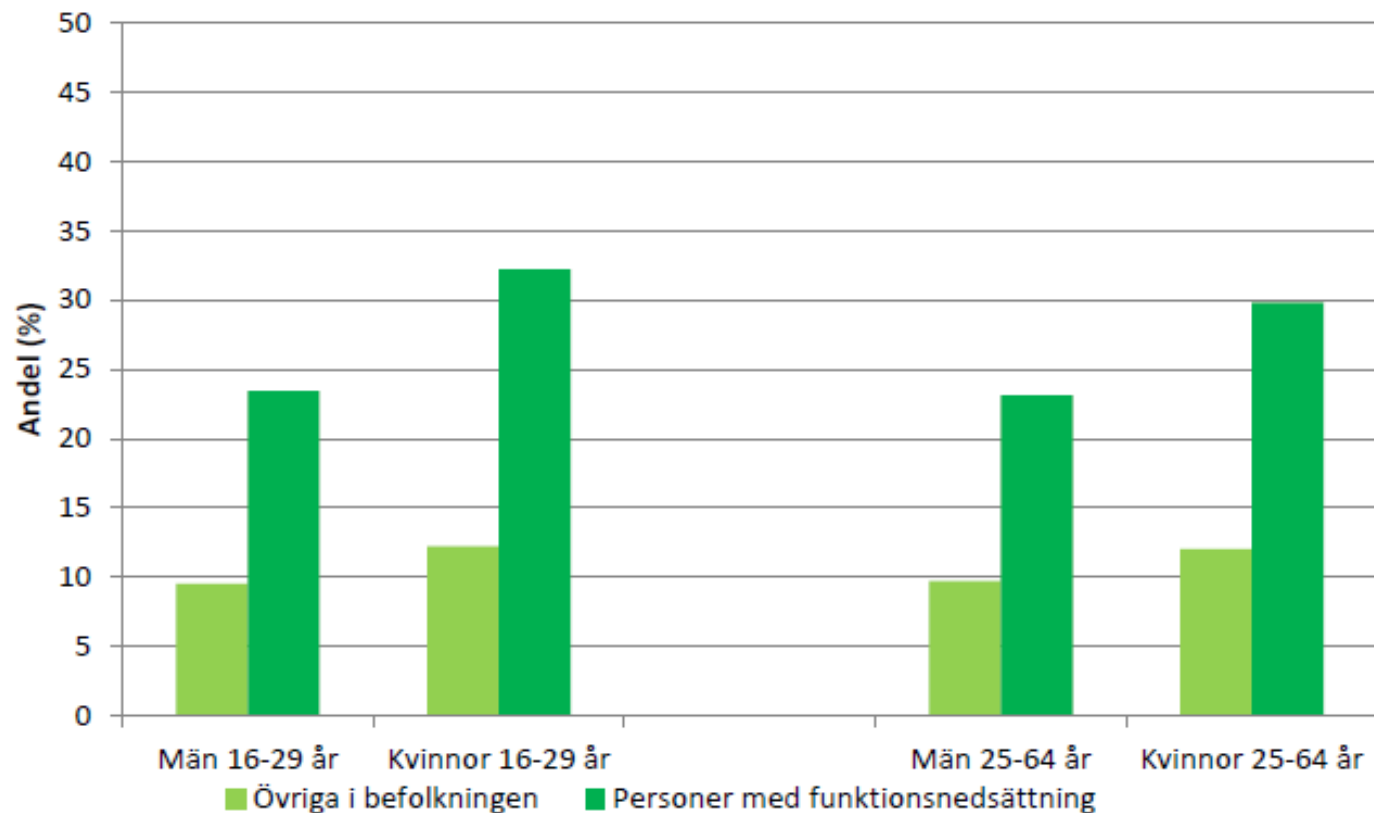
Personer med funktionsnedsättningar ...

- Har sämre hälsa
- Tar oftare medicin mot depression
- Fler har diabetes
- Fler har övervikt
- Kvinnor med LSS-insatser och bröstcancer har dubbel så stor risk att dö

Personer med funktionsnedsättningar ...

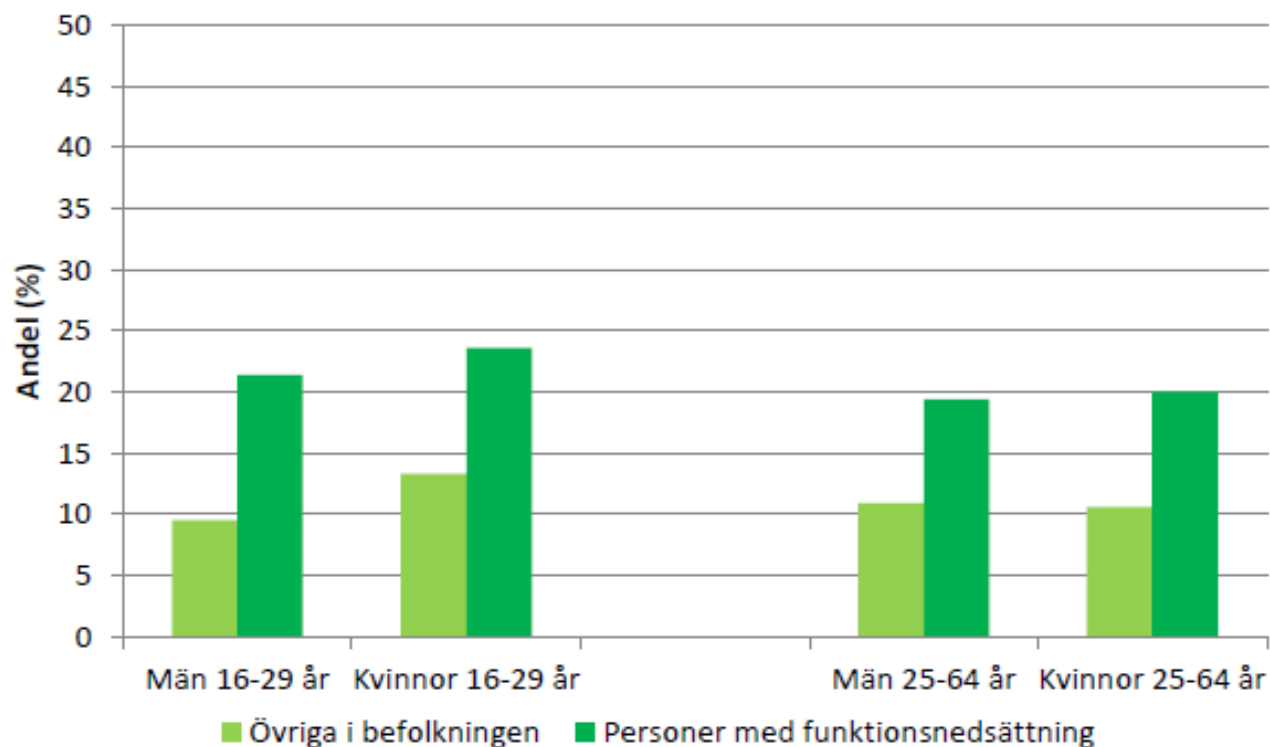
- Har sämre hälsa
- Tar oftare medicin mot depression
- Fler har diabetes
- Fler har övervikt
- Kvinnor med LSS-insatser och bröstcancer har dubbel så stor risk att dö
- Personer med autism lever i snitt 16 år kortare än andra

Figur 5:2 Andel som är i behov av läkarvård men ej sökt de senaste 12 månaderna

Källa: SCB - ULF/SILC

Figur 5.3 Andel som är i behov av tandläkarvård men ej sökt de senaste 12 månaderna.

Källa: SCB - ULF/SILC

Tabell 3. Varför sökte du inte den vård som du var i behov av? Här kan du ge flera svar.

	Antal	Procent
Hade inte råd	19	21
Visste inte vart jag skulle vända mig	16	17
Hade inte ork att söka	34	37
Svårt att boka tid	17	19
Fick ingen hjälp att ta mig till vården. Till exempel ledsagare, boendestödjare, anhörig, tolk, assistent	7	8
Negativa erfarenheter från tidigare besök	39	42
Kände oro för att gå	16	17
Annat, vad?	37	40
Vet inte/vill inte svara	4	4
Total	92	100

Funktionsvariation och våld

Fler kvinnor än män är utsatta

Oftare och under längre perioder

Kan också rikta sig direkt mot funktionsnedsättningen

Partner och personal

Vi måste prata om det!

”Hur skapar vi bättre hälsa för personer med funktionsnedsättning?

Beskrivning av ojämlikheter idag samt förslag på förändrade arbetssätt”

Ålder

Vilka är äldre? 65? 70? 80?

Den tredje och fjärde åldern

Stereotypa uppfattningar om äldre

rigid religiös lättirriterad tråkig
ensam isolerad asexuell lätt förvirrad
deprimerad deprimerande behövande
frustrerande oproduktiv

Stereotyper kan bli självuppfyllande profetior!

Kvinnor, män och ålder

Svaghet, skörhet, passivitet och beroende
är stereotyper för både äldre personer och för kvinnor

Äldre och smärta

Smärta hos äldre är underbehandlad

Patient: “Jag kan inte gå. Vad ska jag göra?”

Läkare: “Hur gammal är du?”

Patient: “Nästan 90.”

Läkare: “Vad förväntar du dig? Du är gammal.”

Sedan januari 2013 gäller
diskrimineringsgrunden ålder
även inom hälso- och
sjukvården!

Tillåtna undantag är exempelvis

- Gratis influensavaccination för alla över 65 år
- Mammografi för kvinnor 40-74 år

Ålder och demens

”Hög ålder är i sig ingen kontraindikation för behandling med demensläkemedel”

Ålder och demens

Personer äldre än 75 år utreds i lägre utsträckning med kognitiva tester och bedömning av arbetsterapeut, logoped osv

Äldre personer är mer känsliga för de biverkningar som antidepressiva läkemedel kan ge – ändå får de läkemedel istället för samtalsterapi

Risk för undernäring har visats, särskilt för kvinnor och ensamboende

Läs mer och följ oss gärna!

www.vgregion.se/jamlikvard

www.facebook.com/jamlikvard

